4. 2. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vývoj pojmu „část závodu“ v roce 2019

Podle doposud platného a účinného znění ust. § 190 odst. 2 písm. i) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obchodních korporacích“ nebo „ZOK“), vymezujícího působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným[1], spadá do působnosti valné hromady mimo jiné i schválení převodu nebo zastavení závodu nebo takové jeho části, která by znamenala podstatnou změnu dosavadní struktury závodu nebo podstatnou změnu v předmětu podnikání nebo činnosti společnosti.

Právě přístup k výkladu pojmu „část závodu“, jehož dispozice spočívající v převodu nebo zastavení podléhají schválení valnou hromadou společnosti s ručením omezeným, doznal v průběhu roku 2019 zajímavého vývoje.

Současná právní úprava

V teorii bylo dlouhou dobu sporné, jak termín „část závodu“ vykládat. Jedna část odborné veřejnosti zastávala názor, že pojem „část závodu“ je pojmem materiálním, zahrnujícím nejen samostatné organizační složky (pobočky), ale jakoukoliv majetkovou složku závodu (např. nemovitost, strojové vybavení apod.). Druhá část odborné veřejnost se klonila spíše k pojetí formálně-materiálnímu, podle něhož je pod uvedeným pojmem nutné rozumět samostatnou organizační složku.

Nejvyšší soud České republiky se v rozsudku vydaném dne 29. května 2019 ve věci sp. zn. 27 Cdo 2645/2018 (dále jen „**Rozsudek**“) přiklonil k formálně-materiálnímu pojetí, když uvedl, že je nutné část závodu chápat jako samostatnou organizační složku (pobočku) závodu a nikoliv jako jakoukoliv, byť i materiálně významnou, složku závodu. Nejvyšší soud České republiky zaujal toto výkladové stanovisko v zájmu zakotvení vyšší míry právní jistoty a bezpečnosti právního styku (a potažmo i ochrany třetích osob) oproti přístupu materiálnímu, jenž by oproti tomu akcentoval širší kontrolu společníků ve vztahu k jednání členů statutárních orgánů.

K pojmu „část závodu“ se tak Nejvyšší soud vyslovil takto: *„Nejvyšší soud tudíž uzavírá, že pod pojmem „část závodu“ užitým v § 190 odst. 2 písm. i) z. o. k. je třeba rozumět samostatnou organizační složku závodu (a nikoliv jakoukoliv materiálně významnou složku závodu). Jde-li o převod, podléhá souhlasu valné hromady toliko převod* ***samostatné organizační složky*** *podle § 2175 až 2183 o. z., a to pouze za podmínky, že by znamenal podstatnou změnu dosavadní struktury závodu nebo předmětu podnikání či činnosti společnosti. Oba předpoklady musí být splněny současně. Bude-li tudíž například převáděna jedna z mnoha poboček společnosti, které působí v témže předmětu podnikání a mají přibližně stejný obrat, nebude zpravidla naplněna materiální podmínka. Přestože půjde o převod samostatné organizační složky, nebude souhlas valné hromady převádějící společnosti potřebný.“*

Novela ZOK

Dne 8. listopadu 2019 byla Poslaneckou sněmovnou schválena ve třetím čtení novela zákona o obchodních korporacích (sněmovní tisk ST 207), jejíž ustanovení, týkající se právě výkladu pojmu „část závodu“ v kontextu ustanovení § 190 odst. 1 písm. i) zákona o obchodních korporacích s výkladem, který v Rozsudku zaujal Nejvyšší soud České republiky, nekoresponduje. Novela byla na schůzi konané dne 11. prosince 2019 projednána Senátem, který novelu vrátil Poslanecké sněmovně s jedním pozměňovacím návrhem, a vše tedy nasvědčuje tomu, že její legislativní maraton se chýlí do zdárného finále.

Zákonodárce se prostřednictvím novely rozhodl upřednostnit výše uvedené materiální pojetí. Ust. § 190 odst. 2 písm. i) ZOK tak nově stanoví, že souhlasu valné hromady bude podléhat *„schválení převodu nebo zastavení závodu nebo takové části jmění, která by znamenala podstatnou změnu skutečného předmětu podnikání nebo činnosti společnosti“*.

Napříště již nebude třeba souhlasu valné hromady k transakcím, které mají za následek pouze změnu struktury závodu; rozhodování o otázkách týkajících se obchodního závodu (včetně jeho struktury) je zahrnuto v obchodním vedení, které náleží statutárnímu orgánu společnosti.

Na druhou stranu valná hromada bude schvalovat transakce, které znamenají podstatnou změnu skutečného předmětu podnikání nebo činnosti společnosti. Předmět podnikání nebo činnosti společnosti je povinnou náležitostí společenské smlouvy společnosti a je závislý na vůli společníků. Rozhodující však není (formální) předmět podnikání vymezený ve společenské smlouvě, nýbrž skutečný předmět podnikání společnosti. Dle důvodové zprávy je cílem zmíněného ustanovení i to, aby společníci ve společenské smlouvě vymezili skutečný předmět podnikání nebo činnosti společnosti.

Pokud jde o bližší vymezení pojmu část jmění, která by znamenala podstatnou změnu předmětu podnikání nebo činnosti společnosti, lze jako příklad uvést prodej obchodního tajemství, na němž je založeno podnikání společnosti, prodej patentu či ochranné známky anebo prodej významné továrny či výrobního stroje, nezbytného pro výrobu zboží, na němž je založeno podnikání společnosti.

Podotýkáme, že po schválení novely ZOK budou obchodní korporace (resp. jejich statutární orgány) muset při každé významnější transakci posoudit, zda je v daném případě nutné, aby transakci schválila valná hromada. Nadále totiž platí, že právní jednání, k němuž nedala valná hromada souhlas v případech vyžadovaných zákonem, je neplatné.

Ondřej Králík

DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

Palác Archa
Na Poříčí 1046/24
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz

[1] Doplňujeme, že pro akciovou společnost je tento požadavek zakotven v ust. § 421 odst. 2 písm. m) ZOK a pro družstvo v ust. § 656 písm. m) ZOK.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Prodej rodinné firmy: Co má být skutečně součástí transakce?
- Podíl před vznikem společnosti: k přípustnosti jeho převodu
- Byznys a paragrafy, díl 46.: Pravidlo podnikatelského úsudku: Jak rozhodovat bez zbytečného strachu z osobní odpovědnosti
- Bytová družstva
- Limity rozkazu k vyklizení: Skutečně pomůže rozhýbat trh s nájemním bydlením?
- Jak najít kupce pro svou firmu přes M&A poradce: na co si dát pozor ve smlouvě se zprostředkovatelem
- Nábor zaměstnanců přes agentury a M&A transakce: kde končí ochrana investice a začíná kartel
- Nové pojetí úvěruschopnosti spotřebitele?